

М

місцеве самоврядування – найбільший здобуток незалежності України

Україна відзначила двадцятирічний ювілей незалежності, пройдено нелегкий шлях формування держави і громадянського суспільства. На мою думку, одним з найбільших здобутків нашої країни можна вважати становлення справжнього місцевого самоврядування. Звичайно, ще не такого потужного, як у європейських країнах, але зроблено впевнені кроки на шляху подальшого розвитку. За цей період сформовано законодавче поле, що визначає компетенцію органів місцевого самоврядування, реальні права щодо управління ресурсами територіальних громад, набуто досвід залучення громадськості до управління. Попри всі негаразди, економічні й політичні кризи сьогодні саме завдяки місцевому самоврядуванню забезпечується життєдіяльність міст.

Павло КОЗИРЕВ,
міський голова України,
голова Асоціації малих міст України,
віце-президент Асоціації міст України

Пройдено непростий шлях формування дієздатних територіальних громад, професійних муніципалітетів. Результатом пошуку оптимальних моделей представництва інтересів мешканців громад в органах місцевого самоврядування стало сьогодні часткове повернення до мажоритарної системи формування міських рад.

Зміцненню місцевого самоврядування сприяє Асоціація міст України, найпотужніше об'єднання органів місцевого самоврядування в Україні, яке наступного року відзначатиме двадцятиріччя. Регіональні відділення асоціації активно діють по всій країні, сприяють захисту інтересів територіальних громад та органів місцевого самоврядування, допомагають у розв'язанні найактуальніших проблем життя громад.

Однак реалії потребують подальших змін. Уже давно назріла реформа місцевого самоврядування. Хоч як прикро, але ратифікована 1997 року Європейська хартія місцевого самоврядування в Україні ще й досі не сповна імплементована. Під час міжнародних муніципальних слухань «Розвиток належного врядування на місцевому та регіональному рівнях», що відбулися 1 листопада 2011 року, Президент України Віктор Янукович схвалив правильність обраного курсу на модернізацію та європейську інтеграцію, запевнив присутніх, що реформа місцевого самоврядування в Україні набуде завершеного вигляду після внесення змін до Конституції, які стосуються адміністративно-територіального устрою держави і передбачаються у середньостроко-

вій перспективі. Президент запропонував в рамках роботи Конституційної асамблеї провести широку дискусію щодо вибору оптимальних шляхів розвитку місцевого самоврядування, реформування системи місцевої влади й адміністративно-територіального устрою.

У свою чергу, Асоціація малих міст України пропонує під час проведення реформування насамперед забезпечити повсюдність місцевого самоврядування відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування, які сьогодні діють в Україні лише на рівні міст обласного значення. Згідно з Конституцією України та рішеннями Конституційного Суду, місцеве самоврядування нині здійснюється в межах адміністративно-територіальних одиниць, тобто населених пунктів (міст, селищ, сіл), що становить лише 17 відсотків усієї території України. За межами населених пунктів управління здійснюють державні адміністрації. Навіть у період радянського тоталітаризму було поширене управління рад територіями в межах міської, селищної, сільської ради.

Обов'язкового розв'язання потребує проблема різниці в статусах міст районного і обласного значення. Місто має набір основних функцій, які незалежно від статусу повинні виконувати органи місцевого самоврядування, а застаріла норма поділу на міста районного і обласного значення призводить до дисбалансу ресурсного забезпечення, гальмує розвиток міст районного значення.

Уже багато років наші звернення до центральних органів влади стосу-

ються питання встановлення прямих міжбюджетних відносин з державним бюджетом міст районного значення та селищ – районних центрів. Органи місцевого самоврядування позбавлені можливостей фінансового менеджменту, а виконання цієї функції районними державними адміністраціями є неприродним.

Потребує змін порядок сплати прибуткового податку з громадян, який необхідно встановити там, де громадяни проживають та користуються послугами, а податок на прибуток підприємств – там, де цей прибуток виникає.

Це лише низка найактуальніших проблемних питань, що потребують урегулювання в межах реформи місцевого самоврядування. Оптимізму додають сьогодні дії Президента України Віктора Януковича, який підтримує кроки щодо децентралізації державної влади, делегування повноважень на місцевий рівень та виконання норми субсидіарності. За приклад Президент пропонує брати не лише країни Європи та США, а й Центральної та Південної Америки, які мають позитивні результати в децентралізації державної влади.

Звичайно, проведення адміністративно-територіальних реформ, децентралізація влади є довготривалим процесом, але сьогодні необхідні новий імпульс на шляху розвитку і зміцнення місцевої та регіональної демократії в Україні, а також системне та ґрунтовне вдосконалення місцевого самоврядування відповідно до вимог Європейської хартії місцевого самоврядування.